

Vesitalousstrategia 2030 - Puhdasta vettä, turvallisuutta ja hyvinvointia

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan
vesitaloustehtävien toiminnan ja talouden sekä
tulosohjauksen lähtökohta

Käsitteitä

MMM:n toimialan vesitaloustehtävät

Vesihuolto, vesistöjen säännöstely, tulva- ja kuivuusriskien hallinta, maankuivatus ja kastelu, patoturvallisuus, vesistö rakenteiden ylläpito, valtion velvoitteet vesilain mukaisen luvan haltijana sekä muu vesivarojen käyttö ja hoito mukaan lukien rajavesistöasiat

Vesitaloushallinto

Vesitaloustehtäviä hoitava hallinto maa- ja metsätalousministeriössä, ELY-keskuksissa ja Suomen ympäristökeskuksessa

Vesitalouspalvelut

Vesitaloussektorin tuottamat aineelliset ja aineettomat hyödyt yhteiskunnalle ja ympäristölle

Tulva- ja kuivuusriskien hallinta

Tietopalvelut, ennakointi, suojautuminen ja torjunta poikkeuksellisen veden määrän tai niukkuuden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi sisä-, meri-, pohja- ja kaupunkivesissä

Vesihuolto

Veden johtaminen, käsittely ja toimittaminen talousvetenä käytettäväksi sekä jäteveden poisjohtaminen ja käsittely

Maa- ja metsätalouden vesienhallinta

Veden kiertokulkuun vaikuttavat toimenpiteet maa- ja metsätalouksikäytössä olevilla alueilla, mm. ojitus ja kastelu

Patoturvallisuus

Vesistö-, kaivos- ja jätepatojen onnettomuuksien ja häiriötilanteiden estäminen padon suunnittelun, rakentamisen, käytön ja purkamisen aikana

Vesirakentaminen

Vesistöissä tapahtuva rakentamistoiminta vesistön käytön, kunnostuksen ja/tai suojelun edistämiseksi

Vesistöjen säännöstely

Järvien, jokien ja patoaltaiden vedenkorkeuksien ja virtaamien säätely pato- tai vesivoimalaitosrakenteiden avulla

Vesistövisio

Vesistön eri käyttömuotoja, kunnostusta ja suojelua edustavien sidosryhmätahojen yhteinen tahtotila vesistön tulevaisuudesta

Toimintaympäristön muutostekijät*

ja niiden vaikutus vesitalouteen

Luonnonvarojen käytön kestävyys

Vesivarojen käytön kokonaiskestävyyden varmistaminen korostuvat eri käyttöintressien odotusten ja arvostusten muuttuessa. Veden säästön ja uusiokäytön sekä luonnonvarojen vastuullisen ja älykkään käytön merkitys kasvaa maailmanlaajuisessa kilpailussa luonnonvaroista. Kansainvälinen ja EU-yhteistyö korostuvat vesitaloustehtävien hoidossa.

Kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuus ja huoltovarmuuden merkityksen kasvu

Riskien hallinta ja omavaraisuus (vesi, ruoka, energia) korostuvat vesitaloudessa. Vesihuollon järjestämisen ja turvaamisen merkitys kasvaa väestörakenteen muutoksessa ja muuttoliikkeessä kaupunkien ja maakuntien välillä.

Ilmastonmuutos ja biodiversiteettikato

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintä korostuvat vesivarojen hallinnassa. Luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja luontopohjaisten ratkaisujen merkitys vesitaloudessa lisääntyy.

Digitalisaatio ja teknologinen murros

Digitalisaation ja uuden teknologian luomien mahdollisuuksien hyödyntämisen merkitys vesitaloudessa kasvaa tehtävien hoidon tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi.

Talouden murros ja hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus

Vesitaloustehtävien hoito ja riittävä sekä ajantasainen osaaminen on varmistettava keskittämällä tehtäviä vesistöaluekokonaisuuksittain ja valtakunnallisesti sekä varmistamalla riittävä ja jatkuva kouluttautuminen.

* Muutostekijöiksi on koostettu vesitaloussektorin kannalta keskeisimmät muutostekijät [maa- ja metsätalousministeriön strategiasta](#), [julkisen hallinnon strategiasta](#), valmisteilla olevasta valtioneuvoston tulevaisuusselonteosta sekä vuoden 2019 vesitaloustapaamisen yhteydessä tärkeimmiksi tunnistetuista muutostekijöistä.

Kuva: Leena Westerholm

Visio

Puhdasta vettä, turvallisuutta ja hyvinvointia

Toiminta-ajatus

- Huolehdimme, että puhdasta vettä riittää yhteiskunnan ja luonnon tarpeisiin.
- Varmistamme vesitalouden riskien hallinnan sekä vesitalousrakenteiden ja –palveluiden turvallisuuden ja toimintavarmuuden.
- Luomme sosiaalista ja ekologista hyvinvointia sekä edellytyksiä elinkeinoille ja liiketoiminnalle.
- Toimimme vastuullisesti, vaikuttavasti ja ennakoiden yhteistyössä paikallisesti, alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti sekä julkisen että yksityisen sektorin ja järjestökentän kanssa.
- Kehitämme vesialan osaamista ja toimintaa jatkuvasti vastaamaan muuttuviin tarpeisiin ja mahdollisuuksiin.

Päämäärät

1. Vesien käytön, hyvän tilan ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteet sovitetaan yhteen valuma- ja vesistöalueilla.
2. Yhteiskunta sopeutuu muuttuviin ilmasto- ja vesioloihin, ja vesitalouden keinoin edistetään ilmastonmuutoksen hillintää.
3. Vesitalouspalvelut luovat hyvinvointia ja monipuolista taloudellista toimintaa.
4. Suomi edistää kestäväää ja vesiturvallista maailmaa.

1. Vesien käytön, hyvän tilan ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteet sovitetaan yhteen valuma- ja vesistöalueilla

1. Vesivarojen kestävä käyttö, tulva- ja kuivuusriskien hallinta, vesistöjen kunnostus ja hoito sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen yhteensovitetaan eri intressit huomioon ottavissa vesistövisioissa.
2. Maa- ja metsätalouden vesienhallinta toteutetaan valuma-alueittain koordinoidusti edistää kestävä tuotantoa, tulva- ja kuivuusriskien hallintaa, vesienhoitoa ja luonnon monimuotoisuutta.
3. Vesirakentamisessa ja vesistöjen kunnostuksessa hyödynnetään luonnonmukaisia ratkaisuja ottaen huomioon vesien käytön tarpeet, ympäristövirtaama, vaelluskalojen kulku sekä elinympäristöt.
4. Vesihuollon riskit tunnistetaan ja hallitaan raakavesilähteestä jätevesien vaikutuksiin saakka.
5. Pinta- ja pohjavesien kestävä käyttö perustuu kattavaan ja ajantasaiseen tietoon ja valuma- ja vesistöalueittaiseen tarkasteluun.

2. Yhteiskunta sopeutuu muuttuviin ilmasto- ja vesioloihin, ja vesitalouden keinoin edistetään ilmastonmuutoksen hillintää

1. Tulvista ja kuivuudesta terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle ja taloudelle aiheutuvat sekä patoturvallisuuden riskit hallitaan ja otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa ja rakentamisessa.
2. Tulva- ja kuivuusriskit ennakoidaan, niihin varaudutaan ja toiminta sovitetaan yhteen vesistöalueittain sekä säännöstelyissä, että luonnontilaisissa vesistöissä.
3. Vesihuolto on hiilineutraalia ja toimintavarmaa muuttuvassa ilmastossa.
4. Maa- ja metsätalouden vesienhallinnassa sopeudutaan muuttuviin vesiolosuhteisiin sekä edistetään hiilensidontaa.
5. Uusiutuvaa energiaa ja säätövoimaa tuotetaan kokonaisvaikutukset huomioon ottaen kestävästi ja vaelluskalojen luonnollisen elinkierron mahdollistaen.

3. Vesitalouspalvelut luovat hyvinvointia ja monipuolista taloudellista toimintaa

1. Yhteiskunnan toiminnan ja huoltovarmuuden kannalta tärkeät vesitalousrakenteet ja –palvelut ovat turvallisia ja toimintavarmoja.
2. Vesitalouden tiedon tuotanto, hallinta ja tiedolla johtaminen on kyberturvallista ja mahdollistaa uutta liiketoimintaa sekä vastaa paikallisiin, alueellisiin ja valtakunnallisiin tietotarpeisiin.
3. Vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakennemuutosta edistetään kohti toimintakykyisempää laitosrakennetta.
4. Vesihuollon omistajuus ja määräysvalta säilytetään kunnilla ja asiakasomisteisilla osuuskunnilla, ja vesihuoltoa kehitetään osana yhdyskuntakehitystä.
5. Vesitaloushallinto vastaa muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin, ja vesitaloustehtävien hyvään hoitoon tarvittava osaaminen ja voimavarat turvataan ennakkoiden.

4. Suomi edistää kestäväää ja vesiturvallista maailmaa

1. Vesialan julkiset hankinnat tuottavat uusia menetelmiä, ratkaisuja ja toimintatapoja kestävään vesitalouteen Suomessa ja kansainvälisesti
2. Vesitalouden tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa tehdään kansainvälisessä yhteistyössä tutkimus- ja koulutuslaitosten sekä yritysten välillä
3. Rajavesistöyhteistyömme on aktiivista, ennakoivaa ja hyödyttää kansainvälisten rajavesistösopimusten toimeenpanoa globaalisti
4. Vesitaloudessa edistetään sektoreiden välistä yhteistyötä ja kiertotalousratkaisuja sekä otetaan huomioon vesivarojen hallinnan, ruuan- ja energiantuotannon sekä ekosysteemien väliset keskinäisriippuvuudet
5. Vesitaloushallinto edesauttaa vesiliiketoiminnan kasvua ja kansainvälistymistä

Vesitalousstrategia ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

Toiminnan ytimessä

Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille

- 6.1 Turvallinen ja edullinen juomavesi kaikille
- 6.2 Sanitaatio ja hygienia kaikille
- 6.3 Parantaa veden laatua
- 6.4 Vedenkäytön tehokkuus, kestävä vedenotto ja makean veden riittävyys
- 6.5 Integroitu vesivarojen hallinta
- 6.6 Suojella ja ennallistaa vesistöihin liittyviä ekosysteemejä
- 6.a Kansainvälinen yhteistyö ja tuki kehitysmailla
- 6.b Paikallisyhteisöjen osallistuminen vesistöjen ja sanitaation hallinnan kehittämiseen

Vahva osallistuminen

